

دېشر د حقوقو نړيواله اعلاميه

د پریکړې نیټه(۱۰ دسمبر ۱۹۴۸) (۲۷.۹.۱۹۴۷ز

د ملگرو ملتونو دسازمان عمومي غونډه

مقدمه

،څرنګه چې دېشري کورنی دټولو غړو ذاتي حيثيت پيژندنه او دهغوي پرړنځ او انتقال نه منونکي حقوق په نړۍ کېنې د ژادۍ ، عدالت او سولې اساس تشکيلوي

نجر شوي چې د بشريت روح په ګناه مجبوروي او دهغې نړۍ ظهور يي چې په هغې کېنې بشر په بيان او عقیده کېنې ژاد اور له ویرۍ او فقر څخه فارغ وي، د بشر دلورو امالو تر سرليک لاندې اعلان کړي دي-

،له هغه ځايه چې اساساً بايد د بشري حقوقو د قانون په اجرا کولو سره حمايت وشي، چې بشر د وروستنې علاج په نوم د ظلم او فشار پر ضد په قيام مجبور نه شي

،له هغه ځايه چې اساساً لازم دي چې د ملتونو تر منځ و دوستانه اړيکو پراختيا بايد تشويق شي

قو د تساوي په هکله يو ځل بيا په منشور کېنې خپل باور اعلان کړی او ټينګه پريکړه يې کړي چې له ټولنيز پر مختک سره مرسته و کړی او په يو ژاد چاپيريال کېنې د ښه ژوندانه وضع او حالات را منځ ته کړي

،له هغه ځايه چې غړي هيوادونه سره متعهد شوي چې د ملگرو ملتونه په همکاري سره نړيوال احترام، دېشري حقوقو اوبنسټو د ژاديو واقعي رعايت تامين کړي

،له هغه ځايه چې د دغو حقوقو او ازديو په نسبت ګډ مفاهمت د دغه تعهد د مکمل اجرا له پاره خاص اهميت لري

ومومي اويا ملي او بين المللي تدريجي تدابير، دهغوي حماتي او واقعي اجرا او پيژندنه که د غړو هيوادونو په منځ کېنې وي او يا د هغو هيوادو د خلکو په منځ کېنې چې د هغوي په قلمرو کېنې وي، تامين شي-

لومړۍ ماده

د بشر ټول افراد ژاد نړۍ ته راځي او د حيثيت او د حقوقو له پلوه سره برابر دي- ټول د عقل او وجدان خاوندان دي او بايد يو له بل سره د ورورۍ په روحيه سره چلند کړي-

دويمه ماده

يي عقيدې او يا هره بله عقیده چې وي- او هم دارنګه د قوم، ټولنيزې وضعې، (؟؟؟)، زيږيدنه او يا هر بل موقعيت چې وي، د ټولو هغو حقوقو او ژاديو څخه چې په دغه اعلاميه کېنې ذکر شوي دي ، ګټه واخلي-

منځ ته نه شي چې د يو هيواد پر سياسي ادارې، قضايي او يا بين المللي وضعي مينې وي، که څه هم دغه هيواد مستقبل تر لاس لاندې او يا غير خود مختار وي، د هغه حاکميت په يو ډول سره محدود شوي دي-

دريمه ماده

هر څوک د ژوند، ژادې او شخصي امنيت حق لري-

څلورمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولې چې څوک په غلامۍ کېنې وساتي- او د غلامانورا کره ور کره په هر ډول چې وي ممنوع ده-

پينځمه ماده

هيڅ څوک نه شي کولې چې څوک تر شکنجې، مجزات او يا داسي چال چلن لاندې چې ظالمانه، دانسانيت او د بشري شتونو پر ضد او توهين آميز وي، وساتي-

سيږمه ماده

هر څوک حق لري چې دهغه حقوقي شخصيت په هر ځاي کېنې د قانون په ړاندې د يو انسان په نوم وپيژندل شي-

اوومه ماده

شي - ټول حق لري چې د هر ډول تبعيض په ړاندې چې د دغي اعلامې ناقض وي او د هر ډول تحريک په ړاندې چې ددغه ډول تبعيض دپاره رامنځ ته شي په مساوي توګه د قانون له حمايت څه برخمن شي-

اتمه ماده

و عملونو په ړاندې چې د هر فرد پر بنسټيزو حقوقو تجاوز وکړي او هغه حقوق د اساسي قانون او يا بل کوم قانون په وسيله د هغه د پاره پيژندل شوي وي، هر څوک صالحو ملي محکمو ته د رجوع کولو حق لري-

نهمه ماده

هيڅ څوک بايد په خپل سر توقيف، حبس او يا تبعيد نه شي-

لسمه ماده

، مستقلې او بې طرفې محکمي په واسطه په منصفانه او علنی توګه سره اړزيابي شي او دغه يو محکمه کولې شي د حقوق، اژامونو او يا بل هر جزايي اتهام په باب چې شخص ته متوجه شوي دي، پريکړه وکړي-

يوولسمه ماده

چې په يوم جرم متهم شوه وي، بې ګناه شميرل کيږي، تر څو پورې چې د عمومي دعوه په جريان کېنې چې په کېنې د هغه د دفاع له پاره ټول ضمانتونه تامين شوي وي، دهغه ګناه په قانوني توګه ثابت شي-

،د ملي او يا بين المللي حقوقو په موجه جرم و نه پيژندل شي، محکوم نه شي- په هم دې توګه له هغه سزا څخه چې د جرم دارتکاب په وخت کېنې ورسره اړه پيدا کوي، شديد سزا به چا ته نه ورکولې کيږي-

دولسمه ماده

ايي چې د په خپل سر مداخلتونو هدف واقع شي او نه ځايي چې شرافت، نوم او وقار يې د تعرض لاندې واقع شي- هر څوک حق لري چې د دې ډول مداخلتونو او حيلو پر ضد د قانون تر ساتنې لاندې واقع شي-

ديارلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د هر هيواد په دننه کېنې په ژاد ډول تځ راتځ وکړي او خپل د اوسيدو ځاي غوره کړي-

هر څوک حق لري د خپل هيواد په شمول هر هيواد پريږدي او يا خپل هيواد ته بيرته وګرځي-

څوارلسمه ماده

هر څوک حق لري د تعقيب شکنجو او ژار په ضد د پناه ګاه په لټه کېنې شي او يو بل هيواد ته پناه يوسي-

په هغو حالاتو کېنې چې تعقيب په عمومي او غير سياسي جرم او يا د ملګرو ملتونو د مقاصد او اصولو پر مخالف چال چلن مېني وي، له دغه حق څخه ګټه نه شو اخيسته-

پنځلسمه ماده

هر څوک حق لري چې د تابعيت درلودونکي وي-

هېڅ څوک د خپل تابعيت او يا د تابعيت د تغيير له حق څخه په سر محروم کولې نه شي-

شپاړلسمه ماده:

يي محدوديت څخه پرته يو له بل سره واده وكړي او خپله كورنۍ جوړه كړي. د ازدواجي ژوند په ټوله موده او د هغه د انحلال په وخت كښې ېې ځه او ميره د واده په اړوندو چارو كښېې د مساوي حقوقو لرونكې دي.

واده بايد د ېېځې او نر په مكمل رضايت سره په ژادانه توگه تر سره شي.

كورنۍ د ټولنې طبيعي او اساسي ركن د ۍ او حق لري چې د ټول او دولت له حمايت څخه گټه واخلي.

اووه لسمه ماده:

هر شخص په انفرادي او يا په ټولنيزه توگه د مالكيت حق لري.

هيڅ څوك د مالكيت له حق څخه محروم كولاى نه شي.

اتلسمه ماده:

مان او عقيدې د اظهار ضامن دي او هم پر مذهبي تعليماتو او ديني مراسمو په ترسره كولو شامل دي. هر څوك كولې شي له دغه حق څخه په انفرادي او يا ټولنيزه توگه په خصوصي او يا عمومي ډول گټه واخلي.

نولسمه ماده:

يې چې بايد د خپلو عقيدو د اظهار څخه دي څوك تشويش او اضطراب ونه لري او د اطلاعاتو او افكار په ترلاسه كولو او ټولو ممكنه وسايلو ته د هغو په انتشار كښېې د سرحدي ملاحظاتو څخه پرته دې ژاد واوسي.

شلسمه ماده:

هر څوك حق لري چې په ژادانه توگه سره د مسالمت آميزه ډلې او جمعيتونه جوړ كړي.

هيڅ څوك په اجتماع كښېې په گډون كولو مجبورولاى نه شي.

يوويشتمه ماده:

هر څوك حق لري چې دخپل هيواد د عمومي چارو په اداره كښېې په مستقيمه توگه او يا دهغو استازو په وساطت سره چې ژادانه غوره شوي دي، برخه واخلي.

هر څوك حق لري په مساوي شرايطو سره دخپل هيواد عمومي عهدو ته ورسېږي.

ره او په دهراني توگه ترسره شي، اظهار شي. انتخابات بايد عام او د مساواتو په رعايت كولو سره عملي شي او د پټي رايې وركولو او يا سره ورته طريقي په واسطه ترسره شي چې درايې وركولو ژادي تامين كړي.

دوه ويشتمه ماده:

و په وسيله او په نړيوالې مرستې سره اقتصادي ، ټولنيز او فرهنگي حقوق چې د هغه د شخصيت ژاد ېېكلاندوي او د هغه د مقام د پلاره لارم دي ، هر هيواد او د منابع او تشكيلاتو په رعايت كولو سره ترلاسه كړي.

درويشتمه ماده:

هر څوك حق لري چې كار وكړي، خپل كار په ژادانه توگه سره غوره كړي، د كار د منصفانه او رضايت ېېوونكو شرايطو غوښتونكي وي او د بې كارۍ په هړاندې ترحمايت لاندې واقع شي.

ټول حق لري چې له هيڅ ډول تبعيض څخه پرته مساوي كار په مقابل كښېې مساوي اچوره تر لاسه كړي.

منصفانه او رضانت ېېوونكي اجورۍ مستحق گرځي چې د انساني شتونو سره برابر د هغه او د هغه كورنۍ ژوند تامين كړي اود لزوم په وخت كښېې د ټولنيز حمايت د بلې نوې وسيلې په واسطه هغه تكميل كړي.

هر څوك حق لري چې د خپلو گټو د دفاع د پلاره له نورو سره اتحاديې جوړې كړي او په اتحاديو كښېې هم گډون وكړي.

څلورويشتمه ماده:

هر څوك داستراحت، فراغت او تفريح حق لري او په تيره يا د دهراني رخصيتو او د كار دمعقولو ساعتونو په محدوديت سره د حقوقو مستحق دي.

پنځه ويشتمه ماده:

كارۍ، معتوبتيا، ناتواني، ناروغتيا، كونده كيدو او نورو ټولو مواردو كښېې چې دانسان درادي نه دباندې عواملو په وجه د ژوندانه اړتياوو پوره كولو وسايل له لاسه تللي وي اواړومندانه ژوند له شرايطو څخه برخمن شي.

مېندې او ماشومان حق لري چې د ځانگړي مرستې او څارنې څخه گټه واخلي، ماشومان كه د واده په واسطه يا بې نكاحه پيدا شوي وي د مساوي ټولنيز څڅ بايد برخمن شي.

شپږويشتمه ماده:

يريا لومړني تعليمات بايد اجباري وي. حرفوي، تكنيكي زده كړې، عموميت ومومي لوړې زده كړي بايد د مساوي شرائطو سره د ټولو پرمخ خلاصېوي او تول د استعداد او وړتيا په بنسټ له هغه څخه گټه پورته كړي.

بنسټيزو ازديو ته مرناوي د زياتوالي په لوړۍ وهڅول شي. ېېوونه او روزنه بايد ټولو ملتونو، توكمنو او ديني ډلو تر مينځ تفاهم، زغم او دوستي پياوړۍ كړي او د ملگرو ملتنو هڅې د سولې د پياړتيا د پلاره پر مخ پټزي.

ميتدي او پلرونه دخپلو اولادنو د ېېووني او روزني د توعت په غوره كولو كي د لومړيتوب حق لري.

اووه ويشتمه ماده:

هر څوك حق لري په فرهنگي ، ټولنيز ژوند كښېې په ژادانه توگه گډون وكړي ، د هنرونو او فنونو څخه گټه واخلي او په علمي پرمختگونو او دهغو په گټو كښېې برخمن شي.

هر څوك حق لري چې په ټونه كښېې د داسې يو نظم د برقرارې غوښتونكي وي چې په ټولنيز او نړيواله توگه هغه حقوق او ژادي چې په دغه اعلاميه كښېې ذكر وي تامين كړي او پر هغو عمل وكړي.

اته ويشتمه ماده:

هر څوك حق لري چې په ټولنه كښېې د داسيې نظم غوښتونكي شي چې په دې اعلاميه كښېې بيان شوي حقوق او ژادي تامين كړي.

نه ويشتمه ماده:

هر څوك دهغي ټولني په هړاندې وظيفه لري چې دهغه ژاد تكامل او مكمل شخصيت برابر كړي.

ع دي چې د قانون په واسطه منحصرأ د نورو د ژاديو او حقوقو پېژندنې او رعايت كولو د تامين د اخلاقي صحيح مقتضياتو د رعايت عمومي نظم او دټولو دسوكالي دپاره ديوي ټولني په شرايطو كښېې وضع شوي دي.

دغه حقوق او ژادي په هيڅ هيواد كښېې د ملگرو ملتونود مقاصد او اصولو په ضد ترسره كيدۍ نه شي.

دېرشمه ماده:

سير و نه شي چې دكوم دولت دپلاره داسي يو حق ضامن وي چې دهغه په موجب وكولاى شي د دغي اعلاميي د مندرجو حقوقو او ژاديو څخه هر يو له مخه يوشي او يا به هغه لاره كښېې كوم فعاليت ترسره كړي.